

Hana Jílková: *Komunikační systémy v regionu Poličky a jejich sídelní kontext.* 53 str. textu, 27 obr. Ústav pro pravěk a ranou dobu dějinnou, Filozofická fakulta UK v Praze, 2012.

Cílem předložené práce je přispět k poznání středověkých komunikací spojujících Čechy a Moravu, konkrétně v prostoru mezi Poličkou a Svojanovem. V první části textu autorka (1) uvádí přírodní podmínky oblasti, (2) hodnotí jednotlivé přístupy a metody ke studiu středověkých cest od 19. století až po současné trendy (P. Bolina, D. Cendelín; ze zahraničních autorů využívá studie D. Deneckeho), (3) diskutuje dosavadní často protikladné názory o komunikačním významu celého sledovaného území ve středověku, zejména otázku konkrétního průběhu tzv. Trstenické stezky, (4) zvláštní pozornost věnuje sídelně-historickému vývoji celého území ve 13. století (na základě regionální literatury), zejména pokud jde o vazbu na tehdejší komunikační síť a její proměny. V této části Hana Jílková hodnotí také význam zakládací listiny Poličky pro studium soudobých cest a invenčně argumentuje proti interpretaci Dušana Cendelína. Zvláštní kapitola se pak týká počátků hradu Svojanova a sídelního vývoje přilehlého území ve 13.-15. století. Zde autorka využívá především studie P. Boliny a K. Severina. Úvodní pasáže jako celek čtenáři zdůvodňují, proč si Hana Jílková pro terénní výzkum zvolila poměrně malou, ale klíčovou oblast kolem hradu Svojanova.

Vlastní způsob a průběh terénního výzkumu shrnuje druhá část bakalářské práce. Hana Jílková uskutečnila výzkum na sedmi katastrálních územích a pokusila se identifikovat a evidovat všechny relikty zaniklých komunikací, především úvozových cest. Způsob vyhledávání reliktní a míru jeho soustavnosti ale nelze určit, reprezentativnost dosažených výsledků proto čtenáři uniká. To zásadním způsobem limituje interpretační možnosti. Autorka svá zjištění rozdělila do tří částí, a čtenář je tak seznámen s relikty podle hlavních předpokládaných komunikačních tras. Dvě z nich míjely Svojanov, neboť vedly po hřbetech nad údolím potoka Křetínky. Třetí trasa údolí Křetínky protínala jižně od Svojanova. Mohla mít buď funkci traverzu mezi předchozími trasami nebo mohla představovat samostatnou variantu trasy vedoucí na Moravu. Přehled všech identifikovaných pozůstatků cest přináší katalog (15). Výklad a sídelně-geografický kontext reliktní obsahuje doprovodný text. V katalogu citelně chybí informace o přírodních podmínkách, ve kterých se relikty nachází (geomorfologie, současný pokryv).

Závěr práce je velmi stručný, ale odpovídá zjištěným výsledkům. Na sledovaném území nebyly evidovány výrazné relikty zaniklých komunikací. Nejvýraznější situace byly zachyceny na trasách míjejících Svojanov, tedy na hřbetech nad údolím Křetínky, a i tyto

relikty měly podobu nanejvýše dvou paralelních úvozů. Na trase představující traverz přes Křetínku doklady intenzivnějšího dopravního provozu v podobě svazků úvozových cest chybí, ačkoliv bychom je právě zde vzhledem k příhodné geomorfologické situaci předpokládali. Možnosti určit, kdy byly jednotlivé cesty užívány, jsou přitom velmi omezené. Velkou část jich ale nalzáme ještě na I. vojenském mapování. Přesto se zdá, že zjištění Hany Jílkové neodporují představě P. Boliny, že komunikační význam Svojanova ovládajícího trasu přes Křetínku byl krátkodobý a provoz soustředěný pravděpodobně do poloviny 13. století nezanechal výraznější pozůstatky.

Předkládaná práce přináší nová terénní zjištění. Jejich význam není ale plně využitelný bez základních, topografických (1:10 000, 1:25 000) nebo alespoň běžných turistických map. Orientační mapu, která by přehledně shrnovala názory o průběhu cest na sledovaném území, čtenář postrádá také v první části práce. Katalog je věcný a přehledný, doprovázen fotografickou dokumentací, relikty jsou zasazeny i do širšího kontextu. Studium zaniklých cest ale vyžaduje utřídít jednotlivé relikty do hlavních tras, ty pak v terénu sledovat v celém průběhu, zhodnotit jejich vazbu na přírodní podmínky, určit topograficky klíčová místa umožňující dochovat terénní stopy a každou část v náležitém kontextu diskutovat. To by umožnilo spolehlivější historickou interpretaci a také pomohlo odlišit relikty dálkových a místních komunikací.

Práce celkově působí kultivovaným dojmem, nápadná je ale její nevyváženost a slabé provázání jednotlivých částí. Nejrozsáhlejší jsou úvodní pasáže (34 str.), kterým odpovídá velmi stručná bilance a interpretace terénních zjištění. Výsledky proto zůstávají zbytečně nejednoznačné.

Předložená práce splňuje všechny kladené nároky, a proto ji doporučuji k úspěšné obhajobě.